

onderzoek aan de zwaar besmeurde lijken), waar ze vandaan kwamen (biometrisch onderzoek en ringgegevens), en wat ze zoal in onze kustwateren aten, vlak voordat ze in de olie terecht kwamen (maagonderzoek).

Ook wij hebben weer bij geleerd en kwamen tot de conclusie dat het beter kan en beter moet. Want een ding staat vast: er komt weer een olieramp en de NZG vindt dat overheden, bergingsbedrijven, olieopruimers, vogelasielhouders én zeevogelaars optimaal zouden moeten samenwerken om de schade goed in kaart te brengen en waar mogelijk beperkt te houden. Om dit te bereiken, en om alle betrokkenen en geïnteresseerden te laten weten welke lessen getrokken kunnen worden uit de recente olierampen, organiseert de NZG, samen met de NOU op 25 oktober 2003 een "**Tricolor Symposium**". Het symposium wordt zo laagdrempelig mogelijk georganiseerd, met als voertalen Nederlands en Engels. Plaats van handeling is Zeeland, het epicentrum van de Tricolor ramp in Nederland, om precies te zijn in Waterland Neeltje Jans (met de Delta expo). Naast Nederlandse bijdragen, waaronder een van de bergers van Smit, zijn er ornithologische voordrachten uit België en Engeland en worden gegevens uit Spanje gepresenteerd. De Nederlandse overheid is ook uitgenodigd.

Neeltje Jans bereikt u per auto, rijdend over de Deltawerken, of per openbaar vervoer per trein naar Rotterdam Zuidplein of naar Vlissingen. Daar neemt u buslijn 133 van Connexxion richting Vlissingen, dan wel richting Rotterdam. Uitstappen op de halte Neeltje Jans/WaterLand. (zie ook Waterland Neeltje Jans). Het voorlopige programma vindt u achterop deze Nieuwsbrief, aan de uiteindelijke invulling wordt nog hard gewerkt. U kunt de ontwikkelingen volgen op internet: <http://home.planet.nl/~camphuys/Tricolor.html>. Laat deze kans op eerste-hand informatie niet voorbijgaan: het volgende olieseizoen is al weer in aantocht! MFL/CJC

Opnieuw grote aantallen ruiende bergeenden in de Waddenzee gevonden

Ruiende bergeenden, centrale Waddenzee,
8-08-2003, foto Sophie Brasseur, Alterra

Bergeenden "horen" in zomer in grote aantallen langs de Nederlandse kust te trekken, op weg naar het *Große Knechtsand* en het wad bij Trischen in de Duitse Waddenzee, om daar massaal te gaan ruien. De laatste jaren bleven echter ook duizenden bergeenden in de Nederlandse Waddenzee ruien. Het Balgzand in de Westelijke Waddenzee was in de jaren negentig de belangrijkste ruiplaats, waar duizenden vogels overzomerden. Een tweede ruiplaats werd in juli 2001 ontdekt in de centrale Waddenzee, waar de bemanning van het LNV bewakingsvaartuig "Krukel" 4500-5500 ruiende bergeenden vond in het vaarwater van de Zwarte Haan ten zuiden van Ameland. Dit was de voorlopige climax van een ontwikkeling, waarin in dit gebied, met name in het Dantziggat, onder de Friese kust, en in de Oost Meep, onder Terschelling, in voorgaande jaren ook wel eens groepjes van honderden ruiers waren gevonden (Smit 2001). Op 8 augustus 2003 werden bij toeval opnieuw grote aantallen ruiende bergeenden ontdekt in de centrale Waddenzee. Dit gebeurde tijdens een zeehonden telling die door Alterra per vliegtuig werd uitgevoerd. Beginnend in de Oost Meep onder Terschelling, en doorlopend tot aan het Vingegat zaten er op het wad ten oosten en zuidoosten van Griend meerdere groepen van minimaal 1000 bergeenden. Een totaalschatting van de aantallen is moeilijk te geven, maar het ging om zeker 12.500 vogels, ofwel de grootste aantallen ruiers ooit in Nederland vastgesteld (med. Bram Fey,

één van de zeehonden-tellers aan boord van het vliegtuig). Bij een inventarisatie te voet, later in de maand in het gebied werden vele ruiveren gevonden. In het gebied werd een flinke, maar geen uitzonderlijke hoeveelheid kokkelbroed vastgesteld. Op de foto is een deel van een van de groepen te zien, die zat te rusten op een zandbank aan (veilig) dieper water. Ook enkele gewone zeehonden lagen hier te rusten; merk op dat de bergeenden gepaste afstand bewaren tot deze dieren.

MFL

Referentie:

Smit J. 2001. Nieuwe ruiplaats van Bergeenden in de Waddenzee. Nieuwsbrief NZG 3(2): 2-3.

Naschrift: ook in de Westerschelde overzomereren tegenwoordig flinke aantallen Bergeenden, zo staat te lezen in een recent rapport van Berrevoets *et al.* (2003). Van juni tot augustus verblijven hier 4000-9000 exemplaren, waarvan men aanneemt dat ze ruien in het gebied. Sinds begin jaren negentig neemt het belang van de Westerschelde voor bergeenden toe; in augustus 2001 werd het voorlopige maximum van 10 725 “ruiers” geteld.

Zie: Berrevoets C.M., Strucker R.C.W., Arts F.A. & Meininger P.L. 2003. Watervogels in de zoute Delta 2001/2002 Rapport RIKZ/2003.001, 88p. Gratis te downloaden van: <http://www.rikz.nl/thema/ikc/rapport2003/rikz2003001.pdf>

Witte/rouwkwikstaart: nieuwe broedvogel op de Nederlandse Noordzee

Op het grote offshore platform dat net (op 2,7 km) ten noorden van oostelijk Ameland in de Noordzee staat, is een nest met eieren van een witte kwikstaart of van een rouwkwikstaart gevonden tijdens schilderwerkzaamheden. Men heeft het nest zo veel mogelijk ontzien, maar het vervolg van het broedsel niet gevolgd, waardoor het onbekend gebleven is hoe de vogels het ervan afgebracht hebben. Het nestmateriaal bestond uit vooral touw en plastic dat wellicht van de poten van het platform werd geplukt tijdens laagwater. Het voedsel kan eigenlijk alleen bestaan hebben uit insecten (die vaak volop aanwezig zijn, ondermeer tussen de aangroei op de poten en in allerlei hoekjes en gaatjes op het platform zelf, waar insecten vaak worden ingevangen in de luwte. Ik kan me niet voorstellen dat de vogels heen en weer hebben gevlogen tussen Ameland en het offshore platform om voedsel van land te halen. Dit broedgeval op het zogenaamde Ameland Westgat platform moet welhaast het meest noordelijke voor Nederland zijn.

Witte en rouwkwikstaarten worden overal op de Noordzee op offshore platforms gezien, zowel op de voor- als najaarstrek, maar broedgevallen worden in het recente overzicht van Thorpe (2001) niet gemeld. Desgevraagd heeft Andrew Thorpe laten weten dat er een enkele keer wel eens zangvogelnesten aan boord van platforms worden gevonden, maar altijd als zo'n platform net in een haven is geweest voor onderhoud. Dat zijn dus steeds zeer waarschijnlijk nesten geweest die in de haven zijn gemaakt, waarna ze zijn meegelift met het platform de zee op. Platform Ameland Westgat komt echter nooit van zijn plaats dus het hier gevonden nest moet ter plaatse zijn gemaakt. Na de vondst van de drieteenmeeuw als broedvogel op een platform op het Friese Front in 2000 en 2001 (Camphuysen & de Vreeze 2001), is dit weer een nieuwe broedvogelsoort op het NCP. Welke wordt de volgende, de aalscholver wellicht?

Foto: Nest van witte/rouwkwikstaart, aan boord van het offshore platform Ameland Westgat, zomer 2003.

Referenties:

- Camphuysen K. & de Vreeze F. 2001. Drieteenmeeuw *Rissa tridactyla* nieuwe broedvogel voor Nederland. Nieuwsbrief NZG 3(2): 1-2.
- Thorpe A.W. (Editor) 2001. The North Sea Bird Club, 21th Anniversary Report. The North Sea Bird Club, Aberdeen, 107 pp.

**Joop Marquenie, Nederlandse Aardolie Maatschappij
B.V. Postbus 28000, 9400 HH Assen**